

Albert János.

(1821--1908.)

Erős, hatalmas alak s gazdag lélek.

Mintha egy darab őskereszténység szakadt volna ki az egyház testéből . . .

A XVII. és XVIII. száz üldözéseinek nyomása áthatott a XIX. száz első felére is. Még hallszik a siralmas énekek keserves buzgóságosan éneklük a zoltárokat, buzgón imádkoznak. E hangulatnak, e szellemnek volt ő egyik legkiválóbb személyesítője.

A mult szenvedéseinek visszhangja, a jelen szükségének és fájdalmainak átérzése, a jövőbe vetett hit és bizó remény nyilvánult magasabb mértékben benne. Az sugárzott le nemes alakjáról, azoknak hangjai szálltak el szépen imádkozó ajakáról.

És azokat írásba is foglalta, „Imakönyv“-be, melyet szellemének értékéül hagy hátra.

S ihletéből, mint a költészet és remekírók tanítója az ifjuság lelkét termékenyítette; az élet nemes örömeiben pedig kedélyessége csillogott.

Az unitarismus e történelmi nevezetességü helyén, Torda városában szolgált ötven évnél tovább, szellemi közösségben Krizával, kinek tanítványa és kortársa volt.

Működéséért és munkáiért a közelismerés koszorút font halántékaira.

S mikor patriarchai kort érve távozik, a kegyelet el nem muló emlékezetbe veszi fel.

PÉTERFI D.

IRODALMI ÉRTESITŐ.

A „Ne temere“ decretumról *Montanus fia* (álnév) érdekes egyházpolitikai tanulmányt irt. Tárgyalja a klerikalismust, mint a Ne temere talaját, a decretum irányát, a decretum történeti előzményeit, a decretum és a magyar házassági jogot, a decretum hatályának terjedelmét, a decretum keletkezésének indokait és végül a decretum célját s értekezése rendjén kimutatja a decretumnak az állami törvénybe ütköző rendelkezése tarthatatlanságát. Előadja, hogy e rendelet oly indokból, mely nem egyéb, mint lélekfogdosás, felzavarja az ország vallási békéjét, beledobja a családi szentélybe a világ, a gyűlölködés üszkét, válaszfalat emel ember és ember között, jogtalan kényszert gyakorol a lelkiismeretre, szerencsétlenségbe és kétségbeesésbe dönti a logszontebb és legtisztább frigyre áhító házasulandókat.

Sohajtvá tekint vissza azokra a nagy időkre, a mikor egy Kossuth Lajos, egy Deák Ferencz küzdöttek a Ne temerében letett czélok ellen és végre diadalmaskodtak Róma ellen legelőbb ebben a kérdésben.

Végül megjegyzi, hogy érdekes a Budapesti Hirlapban megjelent az a magyarázat, hogy miért adott a pápa Németországban felmentést a tridenti forma alól ; mert Németország protestans ország, Magyarországon pedig azért nem adott, mert katolikus állam és hozzáteszi, hogy nem egészen így van, mert Németországban is van elég katolikus, több mint 20 millió, hanem azért, mert különben Németország visszahívta volna vatikáni nagykövetét és beszüntette volna a püspökök járandóságait.

A jelen viszonyok közt igen tanulságos füzet Kókai Lajosnál jelent meg Budapesten. (e.)

Héber nyelvtan kezdők számára megjelent, mint a „Keleti könyvtár“ I. sorozat 1. része. Irta: *Hornyánszky* Aladár, pozsonyi theol. tanár. 327 l. Hornyánszky Victor kiadása Budapesten. Ára 4 korona.